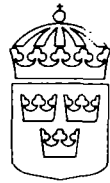

Utrikesutskottets betänkande

1988/89:UU10

Verksamheten inom Europarådet

1988/89
UU10

Sammanfattning

I föreliggande betänkande behandlas redogörelse 1988/89:12 beträffande verksamheten i Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling samt skrivelse 1988/89:40 om verksamheten i Europarådets ministerkommitté.

Redogörelserna

Med redogörelse 1988/89:12, daterad den 13 oktober 1988, har den svenska delegationen vid Europarådets parlamentariska församling överlämnat berättelse rörande församlingens möten under tiden maj 1987–januari 1988 (39:e sessionen).

Med skrivelse 1988/89:40, daterad den 27 oktober 1988, har regeringen överlämnat redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1987.

Bakgrund till redogörelserna

Parlamentariska församlingens 39:e session har på sedvanligt sätt varit uppdelad i tre plenarmöten, vilka hållits i Strasbourg. Det tredje plenarmötet i januari 1988 suspenderades efter tredje mötesdagen efter beslut av församlingen som en protest mot den franska regeringens visumpolitik. En s.k. minisession ägde rum i Lausanne den 29 juni–2 juli 1987. Formellt utgjordes detta möte av ett sammanträde med det ständiga utskottet som agerade på den parlamentariska församlingens vägnar.

Församlingens 39:e session inleddes med att församlingen granskade rapporten från utskottet för procedurfrågor om de ifrågasatta cypriska och turkiska fullmakterna. På rekommendation av utskottet och efter debatt i församlingen godkändes fullmakterna för de båda delegationerna.

Under sessionens plenarmöten behandlades frågan om den franska visumpolitiken gentemot de medlemsländer i Europarådet som inte också är medlemmar i EG. Vid oktobermötet uppdrog församlingen åt byrån att överväga framtida mötesplatser utanför Frankrike, om det franska visumkravet inte upphävdes. Vid januarimötet beslutade församlingen att suspendera mötet efter tre mötesdagar som en protest mot den franska visumpolitiken. Byrån uttalade sedermera att församlingens utskottsmöten t.v. borde hållas

utanför franskt territorium förutsatt att val av mötesort inte försakade Europarådet extra kostnader.

Vad gäller de politiska frågorna har bl.a. situationen och utvecklingen i medlemslandet Turkiet ägnats uppmärksamhet. Under majmötet avgav Turkiets utrikesminister Vahit Halefoglou i egenskap av ministerkommitténs ordförande sedvanlig redogörelse inför församlingen om verksamheten. Halefoglou avslutade på sedvanligt sätt med ett avsnitt avseende sitt eget land, Turkiet. Han underströk att regeringen arbetade hårt för att befästa demokratin i landet. Halefoglou besvarade frågor från församlingens medlemmar rörande mänskliga och fackliga rättigheter och demokrati i Turkiet.

Andra frågor som behandlades av församlingen gällde öst-väst-förbindelserna, Egyptens roll i Mellanöstern, konferensen om säkerhet och samarbete i Europa och politiskt samarbete mellan Europa och Afrika.

Förutom det politiska området har församlingens arbete berört alla de sektorer som täcks av dess fjorton utskott. Sålunda har bl.a. diskuterats EFTA:s och OECD:s verksamhet, flygsäkerhet, kärnkraftsolyckor, handel med barn och andra former för utnyttjande av barn. Vidare har behandlats kulturella aspekter på audiovisuella media i Europa, europeiskt vetenskapligt och teknologiskt samarbete samt flyktingfrågor.

Huvudämnet vid januarimötet var debatten i samband med den europeiska kampanjen om nord-syd-beroende och solidaritet. Kampanjen organiserades av Europarådet i samarbete med EG.

Ministerkommittén har under 1987 hållit två ordinarie möten, medan ställföreträdarna samlats elva gånger. På kommitténs dagordning har bl.a. stått öst-väst-förbindelserna, ESK-förhandlingarna, samarbetet Europarådet-EG och Europarådets nord-syd-kampanj.

Sex ordinarie fackministerkonferenser anordnades under 1987: en i Madrid om utbildningsfrågor, en i Oporto om invandrarfrågor, en i Bryssel om familjefrågor, en i Lissabon om miljöfrågor, en i Sintra om kulturfrågor och slutligen en i Paris om hälso- och sjukvårdsfrågor.

Under ministerkommittén har liksom tidigare år verksamheten bedrivits i skilda kommittéer och expertgrupper rörande mänskliga rättigheter, massmediafrågor, sociala frågor, utbildningsfrågor, kulturfrågor, idrottsfrågor, ungdomsfrågor, arbetsmarknadsfrågor, hälso- och sjukvård, miljöfrågor, regionala och kommunala frågor och rättsfrågor.

Vad gäller mänskliga rättigheter antogs den europeiska konventionen till förebyggande av tortyr den 26 juni 1987 och lades fram för undertecknande den 26 november samma år. Konventionen har undertecknats av samtliga Europarådets medlemsstater och hittills ratificerats av åtta stater, däribland Turkiet. Konventionen träder i kraft den 1 februari 1989 eftersom kravet på minst sju ratifikationer uppfyllts.

Härtill kan nämnas att det sjätte tilläggsprotokollet till Europakonventionen, som förbjuder användning av dödsstraff i fredstid, nu tillträtts av elva stater, Sverige inräknat. Protokollet trädde i kraft den 1 mars 1985.

Inom styrkommittén för mänskliga rättigheter och i dess tre expertkommittéer pågår alltjämt uppföljningsarbetet med de förslag som framlagts om förändringar i proceduren inför domstolen och kommissionen. Här kan särskilt nämnas de diskussioner som förts om rätt för enskild klagande att

själv föra sin sak till domstolen och om en sammanslagning av domstolen och kommissionen till ett organ.

På området för massmediafrågor har den aktuella styrkommittén inriktat sitt arbete på att utarbeta ett utkast till en konvention om gränsöverskridande TV-program-sändningar i Europa. Uppdraget att utarbeta ett juridiskt bindande instrument på området gavs av Europarådets första fackministerkonferens om massmediapolitik, som ägde rum i Wien 1986. Styrkommittén har förberett Europarådets andra fackministerkonferens på detta område som ägde rum i Stockholm den 23–24 november 1988.

Avsikten var att konventionen om gränsöverskridande programsändningar i Europa skulle kunna undertecknas vid mötet i Stockholm, men detta var inte möjligt, och fortsatta förhandlingar är nödvändiga på några punkter.

Under året avhölls den tredje europeiska konferensen för migrationsministrar i Oporto under temat "Migrants in Western Europe: present situation and future prospects". Sverige bidrog här med en nationell rapport om integrationen av invandrare i mottagarländerna. Den svenska delegationen agerade under konferensen i frågor som rör bl.a. invandrarernas deltagande i beslutsprocessen på olika nivåer i samhället och flyktingars sociala villkor.

Under styrkommittén för juridiskt samarbete har expertkommittén för frågor rörande asylrätt och flyktingar, i vilken Sverige innehar ordförandeskapet, under 1987 intensifierat arbetet med att försöka nå en överenskommelse beträffande den s.k. första asyllandsfrågan samt fortsatt arbetet med överenskommelser om dels territoriell asyl, dels skydd för de facto-flyktingar.

Europarådets arbete efter februari 1988

Församlingens 40:e session inleddes i maj 1988. Bland frågor som debatterades vid majmötet kan nämnas av Israel ockuperade områden i Mellanöstern, judar i Sovjetunionen, miljöpolitik och skyddet av Nordsjön och familjepolitik.

Vid mötet i oktober 1988 behandlades ånyo den franska visumpolitiken, och församlingens byrå beslutade föreslå att församlingen uppvaktade Frankrikes president och regering i frågan.

Frågan om San Marinos inträde i Europarådet som medlem nr 22 behandlades av församlingen i form av ett yttrande som antogs enhälligt. Finlands ansökan om medlemskap kommer att slutbehandlas under våren 1989.

Bland övriga frågor som debatterades vid oktobermötet var öst–västförbindelserna, palestinska flyktingar, kampen mot narkotika, kyrkan och religionsfrihet i Östeuropa och territoriell asyl.

På begäran av ett antal medlemmar i församlingen hölls en extrainsatt debatt om situationen i Rumänien mot bakgrund av det s.k. bysystematiseringsprogram som igångsatts av den rumänska regeringen.

Ministerkommittén har under 1988 hållit två ordinarie möten dels i maj, dels i november. Ministerkommittén diskuterade öst–västförbindelserna i allmänhet och Europarådets framtida kontakter med Östeuropa. I fråga om Europarådets framtida arbete diskuterade kommittén även Europarådets

Utskottet

Redogörelserna

Utskottet har tagit del av den svenska Europarådsdelegationens och regeringens berättelser och konstaterar med tillfredsställelse att Europarådet behandlat en rad frågor av central politisk, ekonomisk, social, kulturell och rättslig betydelse.

Arbetet till skydd för de mänskliga rättigheterna bör även framdeles ges hög prioritet. Vad gäller situationen i Turkiet finner utskottet det alltför angeläget att utvecklingen i detta land följs noggrant och att alla möjligheter tillvaratas för att påskynda en utveckling mot en fullvärdig demokrati i överensstämmelse med Europakonventionen om mänskliga rättigheter och Europarådets stadga.

Utskottet stödjer till fullo det arbete som pågår för att förmå den franska regeringen att återinföra viseringsfriheten för medborgarna i alla Europarådets medlemsländer. Enligt utskottets uppfattning står det franska viseringskravet inte i linje med Europarådets klart uttalade målsättning att underlätta och öka samarbetet och kontakterna mellan medlemsländerna.

I anslutning till den diskussion som förs inom rådet om hur organisationen skall effektivisera sin verksamhet vill utskottet framhålla vikten av att rådet koncentrerar sin verksamhet till europeiska frågor av gemensamt intresse. Enligt utskottets bedömning är en sådan koncentration ett viktigt led i rådets ambition att Europarådet framdeles ges en framträdande roll i det europeiska samarbetet under 1990-talet. Strävan bör vara att samarbetet med EG genomförs på ett sådant sätt att onödigt dubbelarbete undviks.

Utskottet ser med tillfredsställelse att Europarådet inför sitt 40-årsjubileum 1989 kan hälsa två nya medlemsländer välkomna i rådet, San Marino och Finland.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen lägger till handlingarna

a) redogörelsen 1988/89:12 från svenska delegationen vid Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling rörande församlingmötena under tiden maj 1987–januari 1988 (39:e sessionen),

b) regeringens skrivelse 1988/89:40 med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under 1987.

Stockholm den 29 november 1988

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Pär Granstedt (c), Evert Svensson (s), Margaretha af Ugglas (m), Maj Britt Theorin (s), Karl-Erik Svartberg (s), Axel Andersson (s), Inger Koch (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Måbrink (vpk), Per Gahrton (mp), Viola Furubjelke (s), Kristina Svensson (s), Eva Björne (m), Sonia Karlsson (s), Maria Leissner (fp) och Siv Ramsell (c).

1988/89:UU10

Reservation

Europarådets framtida roll (motivering)

Per Gahrton (mp) anser

att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Strävan bör vara" och slutar med "dubbelarbete undviks" bort ha följande lydelse:

Det är angeläget att Europarådets verksamhet hålls klart åtskild från EG-samarbetet. Målsättningen för Europarådet bör givetvis vara att i en framtid kunna omfatta samtliga 34 stater i Europa.

